

**“Filologiya va pedagogikada yangicha ilmiy izlanishlar:
an'anaviylikdan zamonaviylikka”**

**MAKTABGACHA TA'LIMDA SHAXSGA YO'NALTIRILGAN
YONDASHUVNI JORIY ETISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI**

Xolboyeva Maxsuda Raxmatovna

Qarshi shahar maktabgacha
va maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
1-sonli Davlat maktabgacha ta'lim
tashkiloti direktor o'rinbosari
e-mail: maxsudaxolboyeva50@gmail.com,
Tel: +998919588401

Annotatsiya:

Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni joriy etishning pedagogik asoslari ilmiy-nazariy va me'yoriy-huquqiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqot O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonun hujjatlari, davlat standarti va “Ilk qadam” davlat o'quv dasturi talablari asosida olib borildi. Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning tamoyillari, texnologiyalari hamda pedagogning fasilitatorlik roli asoslab berildi.

Kalit so'zlar:

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, maktabgacha ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, Davlat standarti, “Ilk qadam” dasturi, pedagogik texnologiyalar, fasilitatorlik, individuallashtirish..

Аннотация:

В статье анализируются педагогические основы внедрения личностно-ориентированного подхода в системе дошкольного образования на основе действующих нормативно-правовых документов Республики Узбекистан. Рассмотрены принципы, технологии и роль педагога-фасилитатора в организации образовательного процесса.

Annotation:

This article analyzes the pedagogical foundations for implementing a learner-centered approach in preschool education based on the current legal and regulatory framework of Uzbekistan. The principles, technologies, and the facilitator role of the teacher in organizing the educational process are substantiated.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv ustuvor pedagogik konsepsiyalardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrdagi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonunida ta'lim-tarbiya jarayonini bolaning individual xususiyatlari, qiziqishlari va ehtiyojlarini hisobga olgan holda tashkil etish zarurligi belgilangan [1].

Shuningdek, Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standarti maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashni asosiy maqsad sifatida belgilaydi [3]. Ushbu normativ hujjatlar maktabgacha ta'limda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni joriy etishning huquqiy asosini tashkil etadi.

"Ilk qadam" davlat o'quv dasturida (uchinchi nashr) ta'lim jarayonini individuallashtirish, bolaning tayanch kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantiruvchi muhit yaratish ustuvor vazifa sifatida ko'rsatib o'tilgan [5]. Bu esa shaxsga yo'naltirilgan ta'limning amaliy mexanizmlarini belgilaydi.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuvning metodologik asoslari quyidagi hujjatlar va ilmiy-metodik manbalarga tayangan holda o'rganildi:

Metodik asoslar.

1. "Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida ta'lim jarayonini rejalashtirish" metodik qo'llanmasida ta'limni individuallashtirish, bolalarning qiziqishlariga asoslangan rejalashtirish va refleksiya mexanizmlari yoritilgan [9]
2. "O'yin orqali ta'lim olish" qo'llanmasida o'yin faoliyati bolaning tabiiy ehtiyoji va rivojlanish mexanizmi sifatida asoslanadi [8].
3. "Kuzatish va baholash" qo'llanmasi esa bolalarning rivojlanish dinamikasini monitoring qilish va individual yondashuvni ta'minlash vositasi sifatida talqin etiladi [7].

Metodologik jihatdan tadqiqot tizimli yondashuv, kompetensiyaviy yondashuv va faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv tamoyillariga asoslandi.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv quyidagi pedagogik tamoyillarga asoslanadi:

- ✓ Bolaning individualligini tan olish;
- ✓ Rivojlantiruvchi va inklyuziv muhit yaratish;
- ✓ O'yin orqali o'qitish;
- ✓ Kompetensiyaviy natijalarga yo'naltirish;
- ✓ Oila va jamoatchilik bilan hamkorlik.

“Ilk qadam” dasturida pedagogning roli fasilitator sifatida belgilangan bo'lib, u bolaga tayyor bilim beruvchi emas, balki rivojlanish jarayonini tashkil etuvchi hamkor hisoblanadi [5].

323-sonli buyruqda pedagogning ish hujjatlarini yuritish va ta'lim jarayonini rejalashtirishda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni ta'minlash talablari belgilangan [6].

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, shaxsga yo'naltirilgan ta'limni samarali tashkil etish:

- ✓ bolaning mustaqilligini rivojlantiradi;
- ✓ ijodiy fikrlashni qo'llab-quvvatlaydi;
- ✓ ijtimoiy va kommunikativ kompetensiyalarni shakllantiradi

Xulosa.

Xulosa sifatida shuni aytish mumkinki, Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'limda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni joriy etishning pedagogik asoslari me'yoriy-huquqiy hujjatlar, davlat standarti va “Ilk qadam” dasturida mustahkamlangan. Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv maktabgacha ta'lim sifatini oshirishning muhim omili bo'lib, bolaning har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrda “Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida”gi O'RQ–595-son Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirining 334-sonli buyrug'i, 2024-yil 16-oktabr.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 802-son qarori, 2020-yil 22-dekabr.

4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 391-son qarori, 2019-yil 13-may.
5. "Ilk qadam" Maktabgacha ta'lim tashkilotining Davlat o'quv dasturi.
6. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirining 323-sonli buyrug'i, 2025-yil 29-avgust.
7. Grosheva I.V. va boshqalar. "Kuzatish va baholash". T., 2020.
8. Grosheva I.V. va boshqalar. "O'yin orqali ta'lim olish". T., 2020.
9. Shin A.V. va boshqalar. "Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida ta'lim jarayonini rejalashtirish". T., 2020